

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 VI

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (VI) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 4

AMENDEMENT VAN DE LEDEN DIEDERIK VAN DIJK EN EERDMANS

Ontvangen 13 juni 2025

De ondergetekenden stellen het volgende amendement voor:

De departementale begrotingsstaat wordt als volgt gewijzigd:

I

In **artikel 32 Rechtspleging en rechtsbijstand** worden het verplichtingenbedrag en het uitgavenbedrag **verlaagd** met € **25.000** (x € 1.000).

II

In **artikel 34 Straffen en beschermen** worden het verplichtingenbedrag en het uitgavenbedrag **verhoogd** met € **25.000** (x € 1.000).

Toelichting

Met dit amendement maken de indieners € 25 miljoen vrij om de noodzakelijke renovaties te kunnen uitvoeren in het gevangeniswezen teneinde de sluiting van 4.100 detentieplekken te voorkomen. De dekking voor deze investering wordt gevonden door de griffierechten bij grote vorderingen van rechtspersonen in verhouding te brengen met de hoogte van de vordering.

Dit amendement beoogt € 25 miljoen vrij te maken voor noodzakelijke renovaties binnen het gevangeniswezen. Zonder deze investeringen dreigen nog eens 4.100 detentieplaatsen te verdwijnen of te moeten sluiten op last van de Brandweer vanwege de slechte staat van de gebouwen. Het gevangeniswezen verkeert in code zwart. De beschikbare capaciteit is volkomen uitgeput, en de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) heeft inmiddels moeten besluiten om gedetineerden 5 dagen tot twee weken eerder vrij te laten om ruimte te creëren voor nieuwe instroom. Deze noodmaatregel onderstreept hoe kritiek de situatie is. Tegelijkertijd is de instroom van nieuwe gedetineerden onverminderd hoog, en zal die

naar verwachting alleen maar toenemen, mede doordat straffen voor bepaalde delicten recent zijn verzaagd en rechterlijke uitspraken steeds vaker leiden tot langduriger detentie. Een verdere afname van de beschikbare detentiecapaciteit door achterstallig onderhoud is in deze context niet alleen onverantwoord, maar ondermijnt de geloofwaardigheid en uitvoerbaarheid van het strafrecht. Investeren in renovatie is daarom absoluut noodzakelijk om de continuïteit van het gevangeniswezen en daarmee de rechtsstaat te waarborgen.

De dekking voor deze investering wordt gevonden door de griffierechten bij grote vorderingen van rechtspersonen in verhouding te brengen met de hoogte van de vordering. De indieners stellen voor om bij vorderingen van rechtspersonen van € 1 miljoen of meer een vast percentage van bijvoorbeeld 3% griffierechten te heffen. Dit geldt zowel voor zaken in eerste aanleg als voor hoger beroep. Op dit moment zijn de griffierechten voor hogere vorderingen relatief gezien vrij laag (ter illustratie: minder dan 1% bij een vordering van € 1 miljoen). Het verhogen van de griffierechten voor vorderingen waar een hoger bedrag mee gemoeid is, brengt de verhouding van de griffierechten tussen de hogere en lagere vorderingen meer in balans. Het verhogen van griffierechten voor zaken waar hogere vorderingen mee gemoeid zijn, doet naar verwachting niet af aan de toegang tot het recht.

Indien de verhoging van de griffierechten pas in 2026 in kan gaan, verzoeken de indieners de middelen die met dit amendement geregeld worden door middel van een kasschuif ter beschikking te stellen aan de begroting voor 2026. Op die manier kan het bedrag van € 25 miljoen volgend jaar ingezet worden in het gevangeniswezen. Tevens wordt voor de volledigheid opgemerkt dat dit amendement een structurele werking beoogt en de Wet griffierechten hiervoor gewijzigd zal moeten worden. Indieners verwachten dat dit niet tot vertraging zal leiden.

Diederik van Dijk
Eerdmans